

הַמְרָגְלִית הַיְקָרָה

מעט רקע:
יהלומים ואבני חן הם אבנים יקרות ומיוחדות מאד. את היהלומים כורים ממעמקי האדמה. לאחר לטוש ונקוי הן הופכות לנוצצות, ושזין הנו רב מאד.

איש ישר ונאמן הִיה ר' אהרן, תם, ירא אלקים וסר מרע.

כל בקר, עוד לפני שפתח את חנותו הקטנה, נהג לשבת וללמד "שלחן ערוך", קרא "חק לישראל", למד משניות וגמרא עם פרושים. כך מדי יום ויום שקד על למודו במתינות מבלי לדאג מה יהיה על חנותו.

אשתו, שקשה היה לה לחיות בעני ובדחק, תנתה בפניו ואמרה: "למה אתה פותח את החנות בשעת בקר מאחרת בלבד, וסוגר אותה כעבר מספר שעות? כיצד נתפרנס?" - כך בכחה במר לבה. "האם כל חיינו יהיו לחם צר ומים לחץ?" אשתו לא הבינה את חשיבות למוד התורה של בעלה, לכן נסתה לשנות את דרכו ולשכנע אותו לפתח את חנותו למשך שעות רבות יותר, כך

אספר לכם מעשה ששמעתי מרבי עזרא עטיה עליו השלום:

בעיר חלב שבסוריה, המכנה בפי היהודים "ארם צובא", התגורר יהודי בשם ר' אהרן. הוא היה ידוע כאדם ירא שמים, הבקי וממחה באבנים טובות ומרגליות. איך הדבר בא לידי בטוי? הוא ידע את שמה של כל אבן, אם היא אבן נפך, ספיר, יהלום, לשם, שבו או אחקמה, ושמות של אבני חן יקרות נוספות. כמו כן גם ידע להעריך את שזין ואת מדת נדירותן.

זו היתה מלאכתו. אנשים הגיעו לחנותו, שאלו והתיעצו עמו. הוא ענה להם, מכר או השיג עבורם לקוחות שירכשו מהם את הסחורה וכדומה.

שְׁבַזְמָנו הַנוֹתֵר יִלְמַד תּוֹרָה.

אָךְ ר' אֶהְרֵן יָדַע גַּם יָדַע שְׁלֵמוֹד
הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה - שׁוֹם אָבֵן אוֹ
יְהִלּוּם שְׁבַעוּלָם לֹא תִשׁוּהוּ, כִּי
שְׁחָלִילָה לּוֹ לְהַפְסִיד שְׁעוֹת לְמוֹד כֹּה
יְקָרוֹת תְּמוּרַת מְכִירַת אַבְנִים טוֹבוֹת
בְּחִנּוּתוֹ.

כִּי עָשָׂה שְׁנָה שְׁלֵמָה - "לֹא יִמִּישׁ
מִתּוֹךְ הָאֵהָל".

בַּיּוֹם בְּהִיר אֶחָד, בְּזִמְנֵי שְׁצַעַד ר'
אֶהְרֵן לְחִנּוּתוֹ הַקְּטָנָה, רָאָה מְרַחֵק
עֶרְבִי יוֹשֵׁב בְּפִתְחָה עַל הָאֶרֶץ. הוּא
לֹא הִבִּין מַה לִּישְׁמַעֲאֵלִי וְלְחִנּוּת
שְׁבַבְעִלוֹתוֹ, לְכֵן שָׁאַל אוֹתוֹ בְּתַמִּיחָה:
"סְלִיחָה, אֲדוֹנָי, אַתָּה צָרִיךְ מִשְׁהוּ?"

עָנָה הָעֶרְבִי בְּלִי לְמַצְמָץ: "קִדְּמִי
תְּפַתַּח אֶת הַחִנּוּת, וְלֹאֲחֶר מִכֵּן
אֲגִלָּה לְךָ לְמָה אֲנִי כָּאוֹ!" סְקַרְנוּתוֹ
שֶׁל ר' אֶהְרֵן גְּבָרָה, וְהַסְכִּים לְהַכְנִיסוֹ
לְחִנּוּת.

נִכְנסוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו, סָגַר הָעֶרְבִי
אֶת הַדֶּלֶת, בִּדְקָ שָׁאִין עוֹקְבִים
אֲחֶרָיו, וְאֵז הִנִּיחַ עַל הַשְּׁלֶחַן בְּחִבְטָה
עֲרַמַת תְּרַבּוּשִׁים יְשָׁנִים, וְלִמּוֹל
עֵינָיו הִנְדָּהמוֹת שֶׁל ר' אֶהְרֵן הִחֵל
מוֹנֶה אוֹתוֹ בְּעֶרְבִית: "וְאֶחָד, תְּנִין,
תְּלַאתָה, אַרְבַּע" ... (אֶחָד, שְׁתַּיִם, שְׁלֹשׁ,
אַרְבַּע...) וְהוֹפִי! כְּשֶׁהִגִּיעַ לְתַרְבּוּשׁ
הַתְּשִׁיעִי, שָׁלַף מְרַגְלִית גְּדוּלָה
וַיִּקְרָה בְּמִיחָד.

הַחִנּוּת הוֹאֲרָה בְּאֶחָת מְזִהָרָה שֶׁל
הַמְּרַגְלִית, וְכַמְעַט מְבִלִי לְהַבִּיט
מְקֻרֹב הַרְגִישׁ ר' אֶהְרֵן שֶׁהִיא בַּעֲלַת
עֶרֶךְ רַב מְאֹד.

"אָמַר לִי בְּכִנּוּת", הִרְצִינוּ פָּנָיו
שֶׁל הָעֶרְבִי, כְּשֶׁהוּא מְבִיט לְתוֹךְ
עֵינָיו שֶׁל ר' אֶהְרֵן: "מַה הַשּׁוּי שֶׁל
הַמְּרַגְלִית הַזֹּאת?"

ר' אֶהְרֵן, שְׁכַזְכוֹר הָיָה יִשְׂרָאֵל דְּרָךְ,
בִּדְקָ אֶת הַמְּרַגְלִית הַיִּטֵּב וְהַכְּרִיז
בְּהַתְּפַעְלוּת: "שְׁוִיָּה מֵאָה אֶלְפֵי דוּלָר!"
עֵינָיו הָעֶרְבִי הִתְעַגְלוּ בְּהַתְּפַעְלָה, וּמִיד
מִהָרָ לְהַכְּרִיז: "אֲנִי רוֹצֶה לְמַכּוֹר
אוֹתָהּ! וְכַמָּה שְׁיֹתֵר מִהָרָ!"

"בּוֹדֵאִי, אֶעֱשֶׂה זֹאת בְּשִׁמְחָה. מְכִיר
אֲנִי מְסַפֵּר אֲנָשִׁים אֲשֶׁר חוֹבְבִי
מְרַגְלִיוֹת הֵם. הִמְתַּן מְסַפֵּר יָמִים,
כְּשֶׁבְמֵהֶלְכֶם אֲבִדְקָ מִי הַלְּקוֹחַ הַטּוֹב
בְּיוֹתֵר עֲבוּרָךְ", עָנָה ר' אֶהְרֵן תּוֹךְ
כְּדִי עֵיוֹן בְּמְרַגְלִית שׁוֹב וְשׁוֹב,
כְּמִנְסָה לְבִדְקָ שְׁאֲכֵן לֹא טָעָה בְּמַחִיר
שְׁנֵקֵב.

"הֵיכֵן אַתָּה מְתַגּוֹרֵר?" שָׁאַל ר'
אֶהְרֵן אֶת הָעֶרְבִי, וּמִיד הִכִּין פֶּסֶת
דָּף כְּדִי לְכַתֵּב אֶת כְּתַבַּת מְגוּרָיו.
"אֲנִי תוֹשֵׁב הַמְּקוֹם, אוֹרַח אֲנִי,
וּבְאַתִּי בְּמִיחָד אֶלֶיךָ כְּדִי לְמַכּוֹר אֶת
הַמְּרַגְלִית הַזֹּאת. תּוֹכֵל לְמַצֵּא אוֹתִי
בְּמִלּוֹן 'פּוֹאֵד' שְׁבַמְרָכֵי הָעִיר".

'מִלּוֹן 'פּוֹאֵד' זֶהוּ מִלּוֹן יְקָרְתִּי, אֵין
סִפְקָ שְׁמִדְבָר בְּעֶרְבִי עֲשִׂיר מְאֹד,
חֲשָׁב לְעַצְמוֹ ר' אֶהְרֵן. "הִסֵּר דְּאֶגָּה
מְלַבֵּד, תּוֹכֵל לָשׁוּב לְמִלּוֹן, וְתוֹךְ
מְסַפֵּר יָמִים אֲמַצָּא קוֹנֶה טוֹב
עֲבוּרָךְ"...

הָעֶרְבִי הֵלֵךְ לְדַרְכוֹ, וְאֵלוֹ ר' אֶהְרֵן,
כְּעֵבֶר שְׁעֵתַיִם, פָּנָה לְסָגֵר אֶת חִנּוּתוֹ
עַל מְנַת לְהַמְשִׁיךְ וְלִשְׁקֹד עַל הַתּוֹרָה
הַקְּדוּשָׁה.

חֶלֶף-עֵבֶר לוֹ הַיּוֹם, וְהִגִּיעַ יוֹם
הַמְּחִירָת. וְכַרְגִּיל, ר' אֶהְרֵן בְּסִדֵּר יוֹמוֹ
הַמִּיחָד: לְמוֹד "שְׁלֶחַן עָרוּךְ", "חֶק
לְיִשְׂרָאֵל", מְשֻׁנּוּת וּגְמָרָא. לְאַחַר
מִכֵּן הֵלֵךְ לְבֵיתוֹ לְסַעַד פֶּתַח שְׁחָרִית,
וְרַק אֵז צָעַד לְכוּוֹן חִנּוּתוֹ.

וְהִנֵּה, בְּדַרְכוֹ רָאָה הַתְּקַהֲלוֹת

מִשָּׁפָם בְּקוֹל מְחֹסְפִים, כְּשֶׁהוּא מוֹצִיא
מֵאַרְנָקוֹ חֲמֵשׁ פְּרוּטוֹת.

”עַל הָאוּנָא, עַל הַדּוּוּי, עַל הַתְּרִי
(אַחַת, שְׁתֵּים, שְׁלֹשׁ בְּסִפְרֵי־ת), מִי קוֹנֶה אֶת
זֶה?” זָעַק שׁוֹב הַקְּצִין.

אִף אֶחָד לֹא הוֹסִיף עָלָיו עוֹד פְּרוּטָה
שְׁחֹקָה. הַקְּצִין הִבִּין שֶׁזֶהוּ הַמְּחִיר
הַגְּבוּהָ שִׁישְׁלָמוּ בְּעַד מְעִיל מְזֶהֶם
שְׁכָזָה, וּמָסְרוּ לְאִישׁ הַמְּשָׁפָם,
אֲשֶׁר הִצִּיעַ לְקִנּוּתוֹ תְּמוּרַת חֲמֵשָׁה
בִּישְׁלִיק.

אַחַר כֵּן תִּפֶּס הַקְּצִין
בְּעֶזְרַת מְקַל אֶת
הַנְּעֻלִים, הַגְּבִיָּה
אוֹתוֹ וְזָעַק שׁוֹב: ”מִי
קוֹנֶה? מִי קוֹנֶה...?”
קָם זָקֵן נְמוּד קוֹמָה
וְאָמַר: ”בְּעַד שְׁמוֹנֶה
בִּישְׁלִיק וְלֹא יוֹתֵר!”
נִפְנָף בְּמַקְלוֹ וְהִנְחִיתוֹ
אַרְצָה בַּחֲבָטָה.

”טוֹב, נוֹ, קַח, שְׂיֵהֶיָּה
מִבְּרוּק עֲלֶיךָ” (מִזֵּל
טוֹב לָךְ, בְּעֶרְבִית), נִכְנַע
הַקְּצִין וּמָהַר לְמָסֵר
לוֹ אֶת זֹג הַנְּעֻלִים

הַמְּצַחִין.
כֵּן עָבַר הַקְּצִין עַל פְּרִטֵי הָעֶרְבִי הַמַּת
וּמְכַר כְּמַעֵט אֶת כָּלָם, עַד שֶׁהִגִּיעַ
לְעֶרְמַת תְּרַבּוּשִׁים יְשָׁנָה...

”מִי קוֹנֶה אֶת הַתְּרַבּוּשִׁים הָאֵלּוּ?”
צָעַק הַקְּצִין וְהִתְכַּוֵּן לְמִכָּר אֶת
הַתְּרַבּוּשִׁים הָאֲחֵרוֹנִים בְּמַהִירוֹת
וְלָשׁוֹב לְלִשְׁכָּתוֹ.

הַתְּקַרְב ר' אֶהֱרֹן לְשַׁלְחָן שְׁעָלָיו
מִנְּחִים הַתְּרַבּוּשִׁים וְזָהָה אוֹתָם מִיָּד:
הִרִי אֵלּוּ הַתְּרַבּוּשִׁים שְׁבֵתוֹכֶם הַחֲבִיא
הַתִּיר אֶת הַמְּרַגְלִית כְּשֶׁהִיא בַּחֲנוּתִי.

שֶׁל אַנְשִׁים, הָעוֹמְדִים וְשָׁחִים
בְּהַתְּרַגְּשׁוֹת בְּפִתְחוֹ שֶׁל מְלוֹן
”פּוֹאֵד”.

”מְעַנִּין מָה אַרְעִי, חָשַׁב לְעַצְמוֹ.
עָצַר אֶת אֶחָד הָעֶרְבִים שֶׁעָמַד לְצַדוֹ
וְשָׁאָלוּ:

”סֵלַח לִי, תוֹכֵל לוֹמַר לִי מָה כָּאֵן
קָרָה וּמָה סִבַּת הַהִתְקַהְלוֹת?”

עָנָה לוֹ הָאִישׁ: ”לִפְנֵי שְׁבוּעִים בָּא
לְפָה תִיר מִחֲבֵרוֹן, אָכַל, שָׁתָה וְלוֹן,
וּפְתָאֵם אֶתְמוֹל
בְּלִילָה קִבֵּל שְׁבַץ לֵב
וּמַת!” אָמַר הָאִישׁ,
כְּשֶׁהוּא מְנִיף אֶת יָדָיו
עַל לְבוֹ וּמִפְנֵה אוֹתָן
לְכוּוֹן שְׁעָרֵי הַמְּלוֹן.
”כָּעַת בְּעַל הַמְּלוֹן
רוֹצֶה אֶת כֶּסֶפוֹ.
הוּא חִפֵּשׂ בְּכִיסּוֹ
וּבִתְיָקִים שְׁלוֹ, אִךְ
לֹא מָצָא מְאוּם!”
הָאִישׁ הִפְךָ אֶת
כִּיסּוֹ הַחוּצָה, כְּרוֹצֶה
לְהַסְבִיר שְׁאֵכֵן רִיקִים
הֵם כְּמוֹ כִּיסּוֹ שֶׁל
אוֹתוֹ תִיר.

”בְּעַל הַמְּלוֹן פָּנָה
לְקְצִין הַמְּשֻׁטָּרָה. הִלָּה הִצִּיעַ לְמִכָּר
אֶת חֲפָצָיו בְּמִכִּירָה פְּמַבִּית, וְזוֹ
הַהִתְקַהְלוֹת שְׁרוּאָה אֶתָּה עַכְשָׁו,”
סִים הָעֶרְבִי, שֶׁלֵּב אֶת יָדָיו מֵאֲחוּרֵי
גִבּוֹ וְזָקַף אֶת אֲזָנָיו כְּדִי לְשַׁמַּע אֶת
הַכְּרִזַּת קְצִין הַמְּשֻׁטָּרָה, אֲשֶׁר עָמַד
עַל הוֹכֵן מְאֻלְתֵּר, וְלָצִדּוֹ שְׁלָל בְּגָדִים
וְאֲבִיזָרִים שׁוֹנִים.

”מִי רוֹצֶה לְקִנּוּת אֶת הַמְּעִיל הַזֶּה?”
הִנִּיף הַקְּצִין מְעִיל יֶשֶׁן וּמְזֶהֶם וְהִרְאָה
לְקָהֵל שְׁמֹסְבִיב.

”חֲמֵשָׁה בִישְׁלִיק!” הִכְרִיז אִישׁ

**תִּפֶּס הַקְּצִין בְּעֶזְרַת
מְקַל אֶת הַנְּעֻלִים,
הַגְּבִיָּה אוֹתוֹ וְזָעַק
שׁוֹב: ”מִי קוֹנֶה?
מִי קוֹנֶה...?”
קָם זָקֵן נְמוּד קוֹמָה
וְאָמַר: ”בְּעַד שְׁמוֹנֶה
בִּישְׁלִיק וְלֹא יוֹתֵר!”
נִפְנָף בְּמַקְלוֹ וְהִנְחִיתוֹ
אַרְצָה בַּחֲבָטָה.**

عبدالله

הפמבית, התמתח קלות, ובתנועה משעשעת הסיר את המצנפת של ר' אהרן והניח על ראשו את התרבושים לעיני הקהל הצוחק.

אבל "צוחק מי שצוחק אחרון"...

ר' אהרן פסע לחנותו במהירות, נכנס, נעל את הדלת, הגיף את החלון והניח את התרבושים על שלחנו, כשהם אחד לצד השני. והנה הוא גלה שביניהם שכנה לה המרגלית היקרה!

ר' אהרן לביתו וספר לאשתו על האוצר השמימי: "ראי, אשתי היקרה, ה' שלם לנו עוד בעולם הזה על למוד התורה הקדושה". הלקד ומכר את המרגלית והתעשר עשר רב אשר פרנס אותו ואת בניו בכבוד.

בהבזק מהיר חלפה מחשבה במחו: 'אולי המרגלית עדין שם?' החליט ר' אהרן לרכש את התרבושים ויהי מה. "אני רוצה לקנות אותם תמורת עשרה בישליק!" הכריז ר' אהרן. נער ערבי, אשר שקה לצדו וראה כי היהודי רוצה לקנותם, צעק מחיר גבוה יותר: "ואני אקנה תמורת חמשה עשר בישליק!" אמר כשנצנוץ חשוד בעיניו.

מיד הוסיף ר' אהרן מידענו: "אני אקנה בשמונה עשר בישליק!" כאן כבר אף אחד מהקהל לא העז להוסיף. הרי סכום גבוה הוא עבור תרבושים ישנים שכאלו.

"יש מי שמוסיף...?" צעק שוב הקצין, "על האונא, על הדווי, על התרי..." ומכר אותם לר' אהרן.

הקצין, שפסים זה עתה את המכירה

מָרֵן מִסֵּכִים :

"כל המקיים את התורה מעני - סופו לקימה מעשר" (אבות ד, ט). נתקימה בו הברכה הזאת. ר' אהרן עשה תורתו קבע, ומשמים שלמו לו במזמן. "ארך ימים בימינה, בשמאולה עשר וכבוד".

ר' אהרן לא הפסיד, הוא רק הרויח! כשלומים תורה במסירות - סוף הכבוד לבוא.

